

Ziņojums par Latvijas Republikas 2014. gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem

2014. gadā valsts ekonomikas izaugsmes temps bija stabils, lai gan palēnināts saistībā ar dažādiem iekšējiem un ārējiem faktoriem, un tika realizēta konsekventa fiskālā politika. Stabils fiskālās situācijas saglabāšanos 2014. gadā sekmēja gan uzrādītais pieaugums gandrīz visās tautsaimniecības nozarēs, izņemot nekustamā īpašuma darījumu nozari un rūpniecību, gan fiskālās disciplīnas nostiprināšana un nodokļu administrēšanas uzlabošanas pasākumi. Pēc vairākiem spēcīgas ekonomiskās izaugsmes gadiem, kad no 2011. gada līdz 2013. gadam Latvijas ekonomika pieauga par 4 - 5% gadā, 2014. gadā Latvijas iekšzemes kopprodukta (turpmāk – IKP) pieauguma temps palēninājās, uzrādot 2,4% izaugsmi. Neskatoties uz lēnāku ekonomikas izaugsmi, Latvijas IKP pieaugums pērn ir bijis viens no augstākajiem Eiropas Savienības (turpmāk – ES) dalībvalstu vidū un par 1,1 procentpunktu pārsniedz ES dalībvalstu ekonomikas vidējo izaugsmes līmeni.

Pievienošanās eirozonai 2014. gadā 1. janvārī, valsts ekonomiskā izaugsme un Latvijas kredītreitinga uzlabojumi, visām reitinga aģentūrām 2014. gadā paaugstinot Latvijas Republikas kredītreitingu un nosakot stabilas nākotnes prognozes vērtējumu, sekmēja aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos ar labvēlīgiem nosacījumiem, pārfinansējot Eiropas Komisijai 2014. un 2015. gadā atmaksājamus aizdevumus 2,2 mlrd. *euro* apmērā.

2014. gadā vispārējās valdības budžeta deficīts sasniedza 1,4% no IKP (saskaņā ar EKS'2010 metodoloģiju), par 0,7% no IKP pārsniedzot 2013. gada rādītāju, ko galvenokārt izraisīja vienreizējs kapitāla pārvedums valdības saistību izpildei pret Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku. Latvijas vispārējās valdības parāds 2014. gadā pieauga no 38,2% no IKP 2013. gadā līdz 40,0% no IKP, jo 2014. gadā tika veiktas divas eiroobligāciju emisijas 2 mlrd. *euro* apmērā, lai pārfinansētu starptautiskā aizņēmuma programmas ietvaros saņemtos aizņēmumus no Eiropas Komisijas, kuri tika atmaksāti 2014. gada martā un 2015. gada janvārī. Latvijas vispārējās valdības budžeta deficīta un parāda rādītāji 2014. gadā bija vieni no zemākajiem ES, kā arī tie ir būtiski zemāki par Māstrihtas kritērijiem un apliecina konsekventu virzību uz valsts finanšu ilgtspēju.

2014. gadā Latvijas Republikas valsts budžets izpildīts atbilstoši likumā “Par valsts budžetu 2014. gadam” un tā grozījumos noteiktajām galvenajām prioritātēm, tai skaitā aktīvi īstenojot 2007. – 2013. gada ES fondu plānošanas perioda un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētos investīciju projektus. Kopumā 2014. gada valsts konsolidētajā kopbudžetā (pēc naudas plūsmas metodes) bija izveidojies finansiālais deficīts 397,3 milj. *euro* apmērā, ko galvenokārt izraisīja valsts konsolidētā budžeta deficīts 312,3 milj. *euro* apmērā, kas bija par 304,0 milj. *euro* lielāks nekā 2013. gadā. Savukārt pašvaldību konsolidētajā budžetā 2014. gadā, salīdzinot ar 2013. gadu, finansiālais deficīts samazinājās par 34,3 milj. *euro* un bija 85,0 milj. *euro*. Lielākais 2014. gada izdevumu pieaugums, līdzīgi kā iepriekšējos gados, bija vērojams gada beigās, kad parasti tiek pabeigtas iepirkumu procedūras un izpildīti pakalpojumu līgumi, kā rezultātā tiek veikti gala maksājumi. Izdevumu pieaugumu būtiski ietekmēja arī gada pēdējā ceturksnī pieņemtie lēmumi par apropriāciju palielināšanu, it īpaši atbalstot labklājības jomu, ES fondu izdevumu un iemaksu ES budžetā palielinājumu.

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2014. gadā bija 8 532,7 milj. *euro*, kas par 168,3 milj. *euro* jeb 2,0% pārsniedza 2013. gada attiecīgo rādītāju, un to galvenokārt ietekmēja nodokļu ieņēmumu pieaugums.

2014. gadā konsolidētā kopbudžeta izdevumi, salīdzinot ar 2013. gadu, pieauga par 438,0 milj. *euro* jeb 5,2% un veidoja 8 930,0 milj. *euro*. Kopējo izdevumu pieaugumu galvenokārt noteica uzturēšanas izdevumu pieaugums par 424,6 milj. *euro* jeb 5,6%, savukārt kapitālie izdevumi pieauga par 13,4 milj. *euro* jeb 1,6%.

Valsts konsolidētā budžeta (ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus, no valsts budžeta daļēji finansētas atvasinātas publiskas personas un budžeta nefinansētas iestādes) izpilde 2014. gadā, salīdzinot ar 2013. gada izpildes rādītājiem, uzrāda daudz straujāku izdevumu pieaugumu (5,9%) iepretim ievērojami lēnāk pieaugošiem ieņēmumiem (1,6%), nosakot 2014. gadā novērotās valsts konsolidētā budžeta finansiālās bilances izmaiņas – valsts konsolidētā budžeta deficīts 2014. gadā (312,3 milj. *euro*) būtiski pārsniedza 2013. gada attiecīgo rādītāju (8,3 milj. *euro*).

Pašvaldību izdevumi, salīdzinot ar 2013. gadu, pieauga atsevišķās pozīcijās (atalgojumam, subsīdijām un dotācijām, procentu izdevumiem), turpretī kapitālie izdevumi un izdevumi sociālajiem pabalstiem bija ievērojami zemāki nekā pērn.

2015. gadā ekonomiskā situācija valstī saglabājas stabila un, saskaņā ar aktuālām prognozēm, Latvijas ekonomikā 2016. gadā ir gaidāma lielāka izaugsme nekā 2015. gadā. Vidējā termiņā, ārējai nenoteiktībai mazinoties, paredzams, ka Latvijas IKP 2017. un 2018. gadā palielināsies par 3,6% gadā. Likumā „Par vidējā termiņa budžeta ietvaru 2015., 2016. un 2017. gadam” noteiktie Latvijas fiskālās politikas specifiskie mērķi – nodrošināt atbildīgu un ilgtspējīgu fiskālo politiku, ievērojot fiskālo disciplīnu, kāpināt iedzīvotāju dzīves kvalitāti un nodrošināt labvēlīgu vidi ekonomikas attīstībai – būs aktuāli tuvāko gadu laikā līdzās jauniem izaicinājumiem saistībā ar ģeopolitiskajiem riskiem, kas izraisa nepieciešamību būtiski palielināt finansējumu valsts aizsardzības kapacitātes nodrošināšanai.

Latvijas Republikas 2014. gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem (turpmāk – Pārskats) sagatavots atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību 31. panta prasībām un struktūrai, kas noteikta Ministru kabineta 2012. gada 29. maija noteikumos Nr. 375 “Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” par periodu no 2014. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 31. decembrim, apkopojot ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību pārskatu un valsts budžeta finanšu uzskaites informāciju.

Pārskatā ietvertie valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu finanšu pārskati un pašvaldību budžeta iestāžu un kopīgo iestāžu finanšu pārskati sagatavoti atbilstoši likumam “Par grāmatvedību”, likumam “Par pašvaldību budžetiem”, likumam “Par valsts budžetu 2014. gadam” un citiem normatīvajiem aktiem budžeta un grāmatvedības jomā.

Pārskatu veido divi sējumi, kopā 694 lpp. Pārskata pielikumi Nr. 1. – 20. ir šī Pārskata neatņemama sastāvdaļa.

Pārskata 1. sējumā iekļauti 2014. gada valsts konsolidētie finanšu pārskati – grāmatvedības bilance, finansiālās darbības pārskats, naudas plūsmas pārskats, pašu kapitāla (neto aktīvu) izmaiņu pārskats un šo pārskatu skaidrojumi, un pārskats par valsts konsolidēto parādu ar

skaidrojumiem. Pārskata 2. sējumā iekļauti 2014.gada pārskati un skaidrojumi par konsolidētā kopbudžeta izpildi, par valsts konsolidētā budžeta izpildi, par pašvaldību konsolidētā budžeta izpildi un valsts un pašvaldību budžeta izpildes pārskatu kopsavilkumi.

Pārskats ir sagatavots un parakstīts trijos eksemplāros – pa vienam Valsts kontrolei, Ministru kabinetam un Finanšu ministrijai.

Finanšu ministrs

J.Reirs

Valsts kases pārvaldnieks

K.Āboliņš

30.06.2015.

956

Ligita Agleniece

67094249, Ligita.Agliece@kase.gov.lv